

Literatuur:

'Bitterfelder Weg'

Schrijvers in dienst van de staat, DDR 1949-1965

In de jaren vijftig probeerde de Oost-Duitse overheid de 'werkende' en 'schrijvende' wereld dichterbij elkaar te brengen. De staat stimuleerde arbeiders om te schrijven en schrijvers om in de fabriek te werken. Dit werd de *Bitterfelder Weg* genoemd.

Het literaire bedrijf stond in dienst van het welzijn van het volk en de maatschappelijke vooruitgang. Om een blijvende productie van literatuur te garanderen, wilde de Partij dat ook de culturele sector een planeconomische strategie volgde, compleet met productiecijfers en vijfjarenplannen. Deze aanpak liep na verloop van tijd spaak.

In 1959 hield een uitgever een schrijversconferentie in Bitterfeld, één van de grootste industriesteden van de DDR. De bijeenkomst had tot doel om kunst dichterbij de arbeiders te brengen. Er werd gepleit voor het opheffen van de tegenstelling tussen beroeps- en lekenkunst. Schrijvers moesten in de fabriek werken en het leven op de werkvloer beschrijven. Arbeiders moesten literair actief worden onder het motto: 'Kameraad, grijp naar de pen!' Deze literatuurtheorie is bekend geworden als de *Bitterfelder Weg*.

Veel literaire juweeltjes leverde dit concept niet op. Het leidde vaak tot saaie reportages over industriële machinerie en het alledaagse leven van de arbeider. Bovendien waren weinig schrijvers bereid om hun bureau ook echt voor de werkvloer in te ruilen. De prominente auteur Christa Wolf was dit wel. Ze beschreef haar ervaringen in het alom geprezen 'Der geteilte Himmel' (1963).

'Der geteilte Himmel' gaat over Rita, een fabrieksarbeidster. Als de productienormen van de fabriek worden verhoogd, ontstaan er onderhuidse spanningen tussen de arbeiders onderling. Er is zeker bereidheid onder de arbeiders om hard te werken en de nieuwe productienormen te halen, maar 'luijaards' saboteren de plannen van de regering. Rita's zwartgallige vriend gaat in West-Berlijn wonen. Rita kan met hem mee maar ze kiest voor de DDR en behoudt haar idealisme.

Eveneens karakteristiek voor de *Bitterfelder Weg* was Franz Fühmanns 'Kabelkran und Blauer Peter' (1961), waarin een journalist het ruwe werk op de Warnow-

scheepswerf bejubelt.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/naslagwerk/476/bitterfelder-weg>